

کودتای سیاه

ریل گذاری انگلیسی در ساختار سیاسی ایران

بریتانیایی‌ها در سوم اسفند ۱۲۹۹ کودتایی را علیه حکومت مرکزی ایران اجرا کردند که زمینه به قدر ترسیدن رضاخان را فراهم کرد. در سالروز انجام این کودتا

در جست‌وجوی پاسخی برای این پرسش مهم هستیم که چه عواملی باعث شد انگلیسی‌ها به انجام این اقدام ورود فردی مانند رضاخان به عرصه سیاست کشور ما نیاز پیدا کنند؟

■ دام مهلک قرار داد ۱۹۱۹

با پایان یافتن جنگ جهانی اول، نظم جهانی نوینی که ناشی از سیاست‌های دول متفق بود بر دنیا حاکم و در واقع تحمیل شد. در جامعه ملل، مفهوم «قیمومیت» را به عنوان راهکاری مؤثر برای بَرک عنوان «استعمارگری» به کار گرفتند. به زعم اروپایی‌هایی که در جنگ پیروز شده بودند، سرزمین‌های تازه متولد شده از تجزیه امپراتوری عثمانی و نیز، بسیاری از مناطق آسیا و آفریقا با پیشینه تمدنی چند هزار ساله، فاقد صلاحیت لازم برای اداره امور خود بودند و به قیم نیاز داشتند! به این ترتیب، غرب آسیا که روزگاری بخشی از قلمرو امپراتوری عثمانی به حساب می‌آمد، میان انگلیس و فرانسه تقسیم شد؛ عراق، اردن، فلسطین، مصر و بخش‌های وسیعی از شبه جزیره عربستان تحت قیمومیت و در واقع استعمار رسمی انگلیس قرار گرفت. اما این پایان ماجرا نبود. در این منطقه، هنوز کشوری وجود داشت که هر چند به ظاهر، استقلال خود را حفظ کرده بود؛ ایران. بریتانیایی‌ها ایران را دروازه ورود به هندوستان، یعنی مهم‌ترین و بزرگ‌ترین مستعمره خودشان می‌دانستند. این دیدگاه چندان دور از ذهن نبود؛ حدود ۱۰۰ سال قبل از پایان جنگ جهانی اول، ناپلئون کوشیده بود تا از طریق ایران خودش را به هند برساند و شاهرگ حیاتی انگلیس را قطع کند. به همین دلیل، ایران در ذهن برخی رجال سیاسی بریتانیا، اهمیت فوق العاده‌ای در سیاست راهبردی و منطقه‌ای لندن داشت. با حذف قدرت روسیه تزاری در ایران، این فرصت برای انگلیسی‌ها فراهم شده بود تا نفوذ خود را در ایران کامل کنند. در این موضوع هیچ کدام از دولتمردان انگلیسی تردید نداشتند؛ اختلاف بر سر چگونگی این تسلط بود. برخی از آن‌ها معتقد بودند که شیوه استعمار مستقیم، هزینه‌های سنگینی در بر دارد و نمی‌توان با توجه

به گستره مستعمرات بریتانیا، هزینه جدیدی را در این زمینه متقبل شد. اما گروه دیگر که در رأس آن‌ها «جرج ناتانیل کرن» و وزیر خارجه وقت بریتانیا و حاکم پیشین بریتانیا در هندوستان قرار داشت، معتقد بودند که حالا زمان مناسبی برای تبدیل ایران به یک مستعمره تمام عیار است. تکاپوهای گروه دوم، با همکاری افراد انگلوفیلی مانند وثوق الدوله در داخل ایران، مقدمات انعقاد قرار داد موسوم به ۱۹۱۹ را فراهم کرد؛ قرار دادی که بر اساس آن و به طور خلاصه، اداره همه شئونات ایران و ایرانیان در اختیار دولت انگلیس قرار می‌گرفت. الگوی این اقدام، ظاهر یک قرارداد ساده بین دو دولت مستقل بود؛ اما همه عالم می‌دانست که ماهیت این قرارداد، صدر صد استعماری است! همین مسئله باعث شد که بخشی از دولت‌های متحد اما در باطن رقیب بریتانیا، مانند فرانسه، به قرارداد ۱۹۱۹ اعتراض کنند؛ البته نه از سر دلسوزی برای ایران، بلکه برای سهم خواهی بیشتر از منافع استعماری در آسیای

■ وروده باز «کودتای سیاه»

گفتیم که در این زمان، یکی از عوامل مخالفت برخی از دولتمردان انگلیسی با مستعمره کردن ایران، هزینه‌ای بود که باید بریتانیا بابت نگهداری این مستعمره صرف می‌کرد؛ هزینه‌های مربوط به نگهداری نیروهای نظامی و... برخی سیاستمداران انگلیسی از هزینه بالای پلیس جنوب و حجم نقدینگی سنگینی که به برخی

پنج شنبه ۱۳ اسفند ۱۴۰۲ . شماره ۲۱۴۳۷
۱۲ شعبان ۱۴۴۵ . ۲۲ فوریه ۲۰۲۴

فرسان روزنامه صبح ایران

ساید» می‌افزاید: «[رضاخان] به من قول داد که به خواسته‌های من عمل کند.» سرهنگ اسمایس» افسر انگلیسی، زمینه به فرماندهی رسیدن رضاخان را فراهم کرد. «آیرون ساید» در خاطراتش می‌نویسد: «با رضاخان گفت و گویی داشتم—۱۲ فوریه ۱۹۲۱ (۲۳ بهمن ۱۲۹۹)—و او را به فرماندهی مطلق قزاق‌های ایران گماردم ... در حضور اسمایس گفت و شنودی طولانی با رضا داشتم.» با فرماندهی «رضاخان» بر قشون قزاق، مشکل نیروهای نظامی کودتا تا حدود زیادی رفع شد.

■ کمیته‌رزگنده، مقرر هبران سیاسی کودتا

همزمان با تجهیز «رضاخان»، رهبر سیاسی کودتا نیز تعیین شد. ظاهرأ، انگلیسی‌ها، در میان ۴ نفری که «حسین مکی» از آن‌ها به عنوان نامزدهای اجرای بخش سیاسی کودتا نام می‌برد، «سیدضیاءالدین طباطبایی» را برگزیدند. «برواند آبراهامیان» در کتاب «ایران بین دو انقلاب» می‌نویسد: «رضاخان هنگامی که به تهران رسید با افسران ژاندارمری و روزنامه‌نگار جوانی به نام سیدضیا طباطبایی، به صورت پنهانی ملاقات می‌کند. سید ضیاء ... مورد اعتماد مأمورین نظامی انگلیس بود، چون روزنامه «رعد» او در زمان جنگ از انگلیس پشتیبانی کرده بود.» «آبراهامیان» در کتابش، در عین حال توضیحی درباره «کمیته‌رزگنده» ارائه نمی‌کند؛ کمیته‌ای موسوم به «آهن و فولاد»، مرکب از اسیدضیاءالدین طباطبایی»، «محمودخان مدیر الملک (محمود جم)، «مسعودخان سرهنگ (مسعود کیهان)»، «منوچهرخان طیب»»، «میرزا کریم‌خان گیلانی» (میرزا کریم رشتی)» و «یحیی دولت‌آبادی» (رئیس فرقه ازلی در ایران). «دولت‌آبادی» در خاطراتش، «حیات یحیی» می‌نویسد: «کمیته رزگنده مرکز سیاست انگلیس است در تهران، در قسمتی که باید به دست ایرانیان انجام بگیرد.» «حسین فر دوست» هم در خاطراتش بر این باور است که «میرزا کریم‌خان رشتی» به رضاخان نزدیک شده بود و به نوعی تعلیمات سیاسی به وی را بر عهده داشت. با هماهنگی «کمیته رزگنده» و حمایت سفارت انگلیس، پول لازم در اختیار «سیدضیا» قرار گرفت و او این پول را میان کسان فر دوست، هم در رضاخان» تقسیم کرد. اجرا کردن بقیه نقشه چندان مشکل نبود. به این ترتیب، کودتایی موسوم به «کودتای سیاه» شکل گرفت که بنا داشت ریل گذاری جدیدی در ساختار سیاسی ایران، به نفع بریتانیا انجام دهد.

بهره برداری از ۹۱ طرح کشاورزی همزمان با دهه فجر در همدان

بهراملو خاطرنشان کرد: استفاده از آخرین یافته‌های علمی، بهره‌گیری از کشت‌های گلخانه‌ای و بهره‌مندی از باوران تولید و کشاورزان نمونه ملی در استان گامی بزرگ در ارتقای بهره‌وری و مصرف بهینه آب به شمار می‌رود و مجادنه در دستور کار است. وی با اشاره به اینکه تهیه نقشه راه کشاورزی استان نیز از اقدامات ارزشمند جهاد کشاورزی است متذکر شد: این مهم حاصل تلاش شبانه‌روزی همه همکاران جهادی استان جهاد کشاورزی است. رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان همدان با تاکید بر اینکه تدوین نقشه راه یعنی تولید تصادفی و سستی به تولید برنامه محور تبدیل شده است تصریح کرد: تولید باید هدفمند باشد به طوری که از وضع موجود به وضع مطلوب ارتقا یابیم.بهراملو با اشاره به اینکه نقشه راه کشاورزی نشان می‌دهد در هر بخش و در هر نقطه چه مقدار تولید نیاز است عنوان کرد: این مهم برای نخستین بار در کشور و در استان ایجاد شده و مراحل تولید در سال زراعی جدید بر این اساس آغاز شده است. وی با تاکید بر اهمیت اجرای الگوی کشت بیان کرد: الگوی کشت، طرحی آب‌محور و متمرکز بر محصولات کم آب‌بر است.

غیر مستقیم به دنبال دارد، گفت: در حوزه بهینه سازی پروژه‌های آب کشاورزی ۶۷ پروژه به شکل همزمان در سراسر استان از محل پروژه‌های قرارگاه امام حسن مجتبی(ع) کلنگ زنی می‌شود. بهراملو با اشاره به برپایی میز خدمت در ۱۰ روستای استان طی دهه مبارک فجر افزود: دیدارهای مردمی و بررسی مشکلات کشاورزان در ۱۰۰ روستای استان از دیگر برنامه های ویژه دهه فجر می باشد. وی خاطرنشان کرد: جشن انقلاب با مشارکت روستاهای همجوار به همت جهادگران و کشاورزان با حضور مسوولان استانی و کشوری برگزار می‌شود.بهراملو با اشاره به قدردانی از کشاورزان نمونه ملی استان در دهه فجر اظهار کرد: ۴۱ کشاورز نمونه ملی در دهه مبارک فجر در روستاهای استان طی مراسمی با حضو خانواده تجلیل می‌شوند چرا که کشاورزان پیشرو، نخبران عرصه تولید به حساب می‌آیند. رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان همدان با بیان اینکه مساحت اراضی کشاورزی استان یک میلیون هکتار است به تحوی که سالانه ۴.۸ میلیون تن محصول تولید می‌شود یادآور شد: ۸۷ درصد محصولات زراعی استان وابسته به آب است بنابراین متولیان تولید، کشاورزان و بهره‌برداران باید از آب مراقبت کنند.

وی تاکید کرد: هزار و ۳۲۰ میلیارد ریال تسهیلات بانکی، ۸۵۰ میلیارد ریال اعتبارات ملی و ۳۸۰ میلیارد ریال اعتبار استانی برای تکمیل این طرح ها هزینه شده است.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان همدان با بیان افتتاح این طرح ها یک‌هزار و ۸۵۹ نفر اشتغال مستقیم و ۲ هزار و ۷۱۷ نفر اشتغال

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان همدان با بیان اینکه ۹۱ پروژه کشاورزی در دهه فجر به بهره‌برداری می‌رسد، گفت: با افتتاح پروژه‌های جهاد کشاورزی استان همدان در دهه فجر هزار و ۸۵۹ شغل ایجاد خواهد شد.

رضا بهراملو در جمع خبرنگاران با اشاره به اینکه از این تعداد ۱۳ پروژه در حوزه آب و خاک شامل احیا و بازسازی قنوات، سامانه نوین آبیاری و پوشش کانال‌ها است، افزود: چهار پروژه نیز در حوزه امور عشایری، چهار مورد شرکت شهرک‌های کشاورزی و ۱۶ پروژه در بخش باغبانی به بهره‌برداری می‌رسد.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان همدان یادآور شد: در حوزه تعاون روستایی یک پروژه، در بخش دام‌پروری هشت پروژه همچون پرورش گوسفند داشتی، گاوداری شیری و پرواری و در بخش دامپزشکی یک مورد پروژه افتتاح می‌شود.

بهراملو با اشاره به اینکه در بخش شیلات و آبی‌پروری پنج طرح قابل افتتاح است تصریح کرد: در حوزه صنایع کشاورزی و تبدیلی ۱۲ پروژه، در صنعت طیور پنج طرح و در حوزه منابع طبیعی و آبخیزداری ۲۵ طرح افتتاح و به بهره‌برداری می‌رسد.

مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان بوشهر خبر داد:

بهره برداری از ۷۴ پروژه راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان بوشهر

مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان بوشهر از افتتاح یا آغاز عملیات اجرایی ۱۶۰ پروژه با اعتبار بیش از دو هزار ۱۰۰ میلیارد تومان همزمان با دهه مبارک فجر امدال خبر داد. عبدالکریم اخترشناس گفت: این پروژه ها در زمینه احداث بهسازی و آسفالت راه‌های روستایی و شریانی، حذف نقاط حادثه خیز، ابنیه فنی راه، روکش آسفالت محورهای مواصلاتی و سامانه های مدیریت راه‌های استان بوده است. اخترشناس با اشاره به اینکه در دهه مبارک فجر شاهد افتتاح ۷۴ پروژه راهداری بودیم، یادآور شد: آسفالت محور «باغان سرچشمه» شهرستان دشتی با اعتبار ۵۰ میلیارد تومان، پل

بزرگ «ذکریایی» دشتستان با اعتبار ۲۵ میلیارد تومان، بهسازی و تعریض جاده «عسلویه به هاله» با اعتبار ۲۰ میلیارد تومان واریانت (تغییر مسیر) محور «هرم- فراشنبند» با اعتبار ۱۷ میلیارد تومان، قطعه اول محور ساحلی «بردخون- دیر» با اعتبار ۱۱ میلیارد تومان، لکه گیری گردنه «عامری» دبلم با اعتبار ۵/۸ میلیارد تومان و روشنایی طولی محور «کلل به آپبخش» دشتستان با اعتبار ۴ میلیارد تومان از مهمترین پروژ هایی راهداری استان می باشد که مورد بهره برداری قرار گرفت.

اخترشناس همچنین به آغاز عملیات اجرایی ۸۶ پروژه راهداری در دهه مبارک فجر اشاره کرد و درخصوص شاخص ترین آنها بیان کرد: احداث پل بزرگ «گشویی» گناوه با مبلغ اولیه ۳۲۰ میلیارد تومان، بهسازی و اصلاح نشست های محور «جم فیروزآباد و عسلویه- جم» با اعتبار ۲۷۰ میلیارد تومان، بهسازی محور «تنگ ارم- نمازگاه» دشتستان با اعتبار ۲۰۰ میلیارد تومان، تکمیل قطعه اول «ریز- دزگاه» با اعتبار ۷۵ میلیارد تومان و بهسازی محور «آبدان- دوراهک» با اعتبار ۶۰ میلیارد تومان همزمان با این ایام کلنگ زنی شد.

مدیرکل راهداری و حمل و نقل جاده ای بوشهر خاطرنشان کرد: همچنین ۳ مجتمع خدمات رفاهی بین راهی یا سرمایه گذاری ۶۰ میلیارد تومانی بخش خصوصی در سالروز پیروزی انقلاب اسلامی مورد بهره برداری قرار گرفت.

سی و نهمین جشنواره بین المللی موسیقی فجر

در خوزستان آغاز به کار کرد

رئیس اداره هنری اداره کل ، فریدون وزیرى رئیس انجمن موسیقى استان ، علیرضا تابنده دبیر جشنواره و حمزه صحرایی دبیراجرایی جشنواره و با شرکت ۹ گروه از شهرهای بندرماهشهر، شادگان ، رامهرمز ، ایذه ، آبادان ، بندرامام خمینی و دزفول درحال برگزاری است .

این دوره از جشنواره رقابتی نیست و حضور برای عموم مردم آزاد و رایگان است.

افزود سی و نهمین جشنواره موسیقی فجر استان خوزستان با نگاه ویژه به موسیقی اقوام و توجه به عدالت محوری و استفاده از ظرفیت سراسر استان بر خلاف سال های پیش در شهرستان بندر ماهشهر در حال برگزاری می باشد .

گفتنی است سی و نهمین جشنواره موسیقی فجر با حضور معاونت هنری و سینمایی اداره کل سید امین سپهریان ، مهدی درویش

سی‌ونهمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر از ۲۵ بهمن ماه در سالن اندیشه مجموعه بعثت ماهشهر آغاز شده است. به گزارش روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان، سید امین سپهریان معاونت هنری و سینمایی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خوزستان ضمن تقدیر از همه گروه های هنری سراسر استان که جهت حضور در این رویداد اثر ارسال نمودند

